

Nr 56.

Ankom till riksdagens kansli den 6 december 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till uppförande av brandtorn m. m.

(1:a avd.)

I en den 8 november 1940 dagtecknad proposition, nr 62, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 under nionde huvudtiteln anvisa dels till Skogsvård m. m.: Bidrag till uppförande av brandtorn m. m. ett reservationsanslag av 250,000 kronor, dels ock till Skogsvård m. m.: Ytterligare medel för främjande av skogsbrandskyddet ett reservationsanslag av 785,000 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas huvudsakligen följande.

Genom beslut av 1940 års lagtima riksdag anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 å driftbudgeten under nionde huvudtiteln dels till Skogsvård m. m.: Bidrag till uppförande av brandtorn m. m. ett reservationsanslag av 150,000 kronor, dels ock till Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet ett reservationsanslag å likaledes 150,000 kronor. Från det förra anslaget hava bestritts kostnader för uppförande av brandtorn och utsiktspunkter, från det senare anslaget hava anvisats medel till avlönande av länsbrandchefer och ersättning till dessas resekostnader ävensom till gäldande av kostnader för kurser och övningar för skogsbrandbefälet samt för uppläggande av statliga förråd av eldsläckningsmateriel. Vid 1940 års urtima riksdag har till sistberörda ändamål å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisats ytterligare ett reservationsanslag å 50,000 kronor.

I skrivelse den 26 oktober 1940 har *luftskyddsinspektionen* hemställt, att för innevarande budgetår måtte anvisas *dels* 250,000 kronor till uppförande av brandtorn m. m., *dels ock* sammanlagt 785,000 kronor till särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet. Luftskyddsinspektionen har till stöd för detta yrkande anfört bland annat:

Genom inspektionens försorg hade centralt anskaffats och å olika län fördelats 40 brandtorn. Härutöver erfordrades utbyggande av torn enligt följande fördelning:

L ä n	Antal torn	Kostnad kronor
Norrbottnens	6	40,000
Västerbottnens	11	65,000
Jämtlands	5	30,000
Västernorrlands	5	25,000
Gävleborgs	5	20,000
Kopparbergs	8	30,000
Summa kronor		210,000.

Denna sammanställning omfattade anskaffnings-, entreprenad- och fraktkostnader för torn samt kostnader för telefonläggningar. Skogsvårdsstyrelserna hade i allmänhet påyrkat, att tornen uppfördes av järn eller därmed jämförligt material, vilket även inspektionen funne lämpligt i vissa fall. Luftskyddsinspektionen hade gjort sig underrättad om att material till tornen kunde anskaffas och att svenska järnverk numera kunde leverera erforderlig råvara.

Inom övriga delar av landet erfordrades för torn och observationspunkters utbyggande

inom Svealand förutom Kopparbergs län..	kronor	45,000
samt inom Götaland	»	45,000
Summa kronor		90,000.

De sammanlagda kostnaderna för anskaffande av brandtorn uppginge sålunda till 300,000 kronor. Av enskilda medel torde kunna påräknas bidrag till brandtornens uppförande med omkring 50,000 kronor, varför av statsmedel skulle erfordras 250,000 kronor för ifrågakvarande ändamål.

Till åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet föreläge behov av ytterligare medel för följande ändamål.

Hittills inköpta antalet *handsprutor* — 200 stycken — vore icke tillfyllest, enär i regel endast en eller ett par kunnat placeras i varje depå. Enligt inspektionens beräkning skulle ytterligare omkring 500 sprutor behöva anskaffas. Av dessa borde en del vara skumsprutor och andra vattensprutor. Kostnaderna för dessa 500 sprutor beräknades uppgå till omkring 50,000 kronor.

Vad vidare anginge behovet ur luftskyddssynpunkt av för skogseldsläckning lämpad tyngre eldsläckningsmateriel innebure användandet av *motorsprutor* vid skogsbrand en väsentligt ökad släckningseffekt samt en besparing av erforderlig släckningspersonal. Detta sistnämnda förhållande vore av särskilt stor betydelse ur luftskyddssynpunkt, enär brist på för skogseldsläckning lämplig personal måste befaras under krig. Luftskyddsinspektionen funne en ur luftskyddssynpunkt nödvändig åtgärd vara att för skogseldsläckning lämpade motorsprutor jämte tillräcklig mängd slang anskaffades och placerades på lämpliga platser inom eller invid de större skogsområdena. Stor vikt borde läggas vid det förhållandet, att sprutorna skulle kunna användas även för släckning av andra bränder än skogsbränder.

Av betydelse vore att nämnda motorsprutor redan under innevarande vinter anskaffades, så att de vid början av den ur skogsbrandsynpunkt farliga tiden nästkommande vår vore färdiga. Sprutornas kapacitet torde i allmänhet icke kunna överstiga 800 à 1,000 liter i minuten vid ett tryck av 9 kilogram per kvadratcentimeter. Inom områden med dålig vattentillgång torde skumsprutor vara de lämpligaste.

Ett centralt inköp borde omfatta minst 100 sprutor. Kostnaderna för dessa

kunde beräknas till i genomsnitt 3,000 kronor för varje spruta eller tillhoppa omkring 300,000 kronor.

Beträffande för motorsprutorna erforderlig *slang* syntes för varje spruta böra beräknas en genomsnittlig slanglängd av 500 meter. Den sammanlagda slangkvantiteten skulle då uppgå till 50,000 meter och kostnaden härför, beräknad efter 7 kronor metern, belöpa sig till 350,000 kronor.

För motorsprutor med tillhörande slang skulle kostnaden sålunda uppgå till 650,000 kronor.

De medel, som ställts till förfogande för avlöningar till läns- och distrikts-skogsbrandchefer samt medel till gäldande av kostnader för resor, kurser m. m., hava enligt vad som inhämtats från länsstyrelserna i stort sett redan förbrukats för de avsedda ändamålen. För *avlöning* av nämnda befattningshavare torde böra räknas med ett ytterligare behov under innevarande budgetår av 60,000 kronor. De medel, som hittills stått till förfogande för anordnande av *kurser* och *övningar* på ifrågavarande område, hade icke givit möjligheter att i erforderlig utsträckning utbilda och öva hela den personal, som vore i behov av dylik utbildning och övning. För nämnda ändamål syntes en summa av 25,000 kronor böra ställas till förfogande. Härvid hade inspektionen räknat med ett genomsnittligt belopp av 1,000 kronor för varje län.

Departementschefen har tillstyrkt luftskyddsinspektionens ifrågavarande förslag samt för egen del framhållit, att det för att nedbringa kostnaderna syntes ändamålsenligt, att materien inköptes centralt av luftskyddsinspektionen och sedermera fördelades mellan länsstyrelserna, vilka torde böra handhava utplaceringen och tillsynen över materien. Departementschefen har vidare anfört, att han förväntade, att luftskyddsinspektionen tillsåge att största möjliga sparsamhet iakttoges vid handhavandet av de till avlöningar, kurser och övningar m. m. avsedda medlen. Lämpligt torde vara att luftskyddsinspektionen från länsstyrelserna infordrade planer för medlens användande.

Utskottet anser sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Av ovannämnda statsrådsprotokoll framgår emellertid icke att erfarenheten givit vid handen, att skumsprutor visat sig lämpliga vid släckning av skogsbrand. Utskottet ifrågasätter därför, huruvida icke Kungl. Maj:t ville taga under överbägande att låta verkställa en närmare utredning av denna fråga innan medel för ändamålet bliva utanordnade. Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Skogsvård m. m.*: *Bidrag till uppförande av brandtorn m. m.* ett reservationsanslag av 250,000 kronor;

b) till *Skogsvård m. m.*: *Ytterligare medel för främjande av skogsbrandskyddet* ett reservationsanslag av 785,000 kronor.

Stockholm den 6 december 1940.

På andra särskilda utskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Oscar Olsson*, *Nilsson* i Malmö, *Tjällgren*, *Gabrielsson*, *von Stockenström*, *Ström* i Lidköping, *Andrén*, *Lindström*, *Heiding*, *Alfred Andersson* och *Boman*; samt

från andra kammaren: herrar *Svensson* i Grönvik, *Jansson* i Falun, *Törnkvist*, *Skoglund*, *Eriksson* i Stockholm, *Persson* i Falla, *Andersson* i Falkenberg, *Andersson* i Löbbo, *Ward*, *Gustafson* i Vimmerby, *Ericsson* i Sörsjön och *Bergvall*.